

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Tolga kommune

Arkivsak: 24/24
Møtedato/tid: 05.02.2024 kl. 13:30
Møtested: Tolga kommunehus – møterom Storstua

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS
v/ Torill Bakken på telefon 90815168, eller e-post: torill.bakken@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Os, 26.01.2024

Audun Holte (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Torill Bakken
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør, postmottak og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
01/24	Plan for forvaltningsrevisjon - Bestilling av risiko og vesentlighetsvurdering
02/24	Plan for eierskapskontroll - Bestilling av risiko og vesentlighetsvurdering
03/24	Oppfølging av sak 08/23 - Rapport etter tilsyn med kommunalt beredskap
04/24	Kontrollutvalgets årsrapport 2023
05/24	Referatsaker
06/24	Aktuelle saker for kontrollutvalget - Innspill til kontrollarbeidet
07/24	Godkjenning av dagens protokoll

Plan for forvaltningsrevisjon - Bestilling av risiko og vesentlighetsvurdering

Behandles i utvalg	Møtedato	Saknr
Kontrollutvalget i Tolga kommune	05.02.2024	01/24
Saksbehandler	Torill Bakken	
Arkivkode	FE-217, TI-&30	
Arkivsaknr	24/7 - 1	

Forslag til vedtak:

1. Kontrollutvalget slutter seg til skissert opplegg for planarbeidet beskrevet i saksfremlegget.
2. Kontrollutvalget ber Revisjon Midt-Norge SA utarbeide en risiko- og vesentlighetsvurdering for forvaltningsrevisjon til neste møte den 08.04.24. Dokumentet utarbeides innenfor en ressursramme på 40 timer og oversendes sekretariatet innen 15.03.24.

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon i løpet av det første året etter at nytt kommunestyre er konstituert. Planen skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunes virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon. Risiko- og vesentlighetsvurderingene kan gjennomføres av kontrollutvalgets sekretariat, kommunens revisor eller andre. Sekretariatet legger til grunn at kontrollutvalget ikke vil benytte andre aktører i arbeidet, men benytte revisjonen og sekretariatet.

Vi anbefaler at kontrollutvalget legger opp til en prosess over tre møter.

Møte 1

I dette møtet bestiller utvalget en risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV) fra revisjonen. Dokumentet skal gi en oversikt over risikoområder i kommunen ut fra offentlig tilgjengelig informasjon. I tillegg bidrar oppdragsansvarlig regnskapsrevisor med sin kunnskap om kommunen. Dokumentet er ett av flere bidrag i arbeidet med å kartlegge hvor man bør ha forvaltningsrevisjon.

Møte 2

Kontrollutvalget ber om innspill fra sentrale aktører i kommunen for å få ytterligere innspill til risikoområder. Hensikten med dette er å supplere revisjonens faglige risikovurderinger med lokalkunnskap, og dermed ha et bredere grunnlag for å lage plan for forvaltningsrevisjon. Aktørene har fått revisjonens risiko- og vesentlighetsvurdering tilsendt i forkant av møtet. Etter at kontrollutvalget har fått innspill fra samtlige, kommer utvalget fram til hvor det ønsker å gjennomføre forvaltningsrevisjon i planperioden.

Møte 3

Sekretariatet legger fram et utkast til plan for forvaltningsrevisjon. Utkastet er basert på revisjonens risiko- og vesentlighetsvurderinger, innspillene i møte 2. og kontrollutvalgets diskusjon i samme møte. Dersom kontrollutvalget slutter seg til planen, sendes den kommunestyret for endelig vedtak.

Revisjon Midt-Norge vil bruke anslagsvis 40 timer til å utarbeide risiko- og vesentlighetsvurderingen.

Vurdering:

Gjennom den skisserte prosessen får kontrollutvalget gjort seg nytte av den samlede kompetansen i revisjon og sekretariat. Prosessen sikrer også et godt grunnlag for kontrollutvalgets prioriteringer med en rimelig ressursbruk.

Prosesen bidrar også til at planarbeidet blir politisk forankret og synliggjør samtidig kontrollutvalgets rolle som kommunestyrets kontrollorgan.

Sekretariatet vil derfor anbefale at kontrollutvalget slutter seg til den skisserte prosessen og bestiller en risiko- og vesentlighetsvurdering for forvaltningsrevisjon fra Revisjon Midt-Norge SA.

Plan for eierskapskontroll - Bestilling av risiko og vesentlighetsvurdering

Behandles i utvalg	Møtedato	Saknr
Kontrollutvalget i Tolga kommune	05.02.2024	02/24
Saksbehandler	Torill Bakken	
Arkivkode	FE-037, TI-&30	
Arkivsaknr	24/32 - 1	

Forslag til vedtak:

1. Kontrollutvalget slutter seg til skissert opplegg for planarbeidet beskrevet i saksfremlegget.
2. Kontrollutvalget ber Revisjon Midt-Norge SA utarbeide en risiko- og vesentlighetsvurdering for eierskapskontroll til neste møte den 08.04.24. Dokumentet utarbeides og ses i sammenheng med ressursbruk til helhetlig risikovurdering for forvaltningsrevisjon og oversendes sekretariatet innen 15. mars 2024.

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven utarbeide en plan for eierskapskontroll i løpet av det første året etter at nytt kommunestyre er konstituert. Planen skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunes eierinteresser i kommunens selskaper.

Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll eventuelt med forvaltningsrevisjon. Risiko- og vesentlighetsvurderingene kan gjennomføres av kontrollutvalgets sekretariat, kommunens revisor eller andre. Sekretariatet legger til grunn at kontrollutvalget ikke vil benytte andre aktører i arbeidet, men benytte revisjonen og sekretariatet.

Vi anbefaler at kontrollutvalget legger opp til en prosess over tre møter.

Møte 1

I dette møtet bestiller utvalget en risiko- og vesentlighetsvurdering fra revisjonen. Dokumentet skal gi en oversikt over risikoområder i kommunen ut fra offentlig tilgjengelig informasjon. I tillegg bidrar oppdragsansvarlig regnskapsrevisor med sin kunnskap om kommunen. Dokumentet er ett av flere bidrag i arbeidet med å kartlegge hvor man bør ha eierskapskontroll.

Møte 2

Kontrollutvalget ber om innspill fra sentrale aktører i kommunen for å få ytterligere innspill til risikoområder. Hensikten med dette er å supplere revisjonens faglige risikovurderinger med lokalkunnskap, og dermed ha et bredere grunnlag for å lage plan for forvaltningsrevisjon. Aktørene har fått revisjonens risiko- og vesentlighetsvurdering tilsendt i forkant av møtet. Hensikten er å supplere revisjonens faglige risikovurderinger med lokalkunnskap, og dermed ha et bredere grunnlag for å lage plan for eierskapskontroll.

Møte 3

Sekretariatet legger fram et utkast til plan for eierskapskontroll. Utkastet er basert på revisjonens risiko- og vesentlighetsvurderinger, innspillene i møte 2. og kontrollutvalgets diskusjon i samme møte. Dersom kontrollutvalget slutter seg til planen, sendes den

kommunestyret for endelig vedtak.

Revisjon Midt-Norge vil bruke anslagsvis 20 timer til å utarbeide risiko- og vesentlighetsvurderingen.

Vurdering:

Gjennom den skisserte prosessen får kontrollutvalget gjort seg nytte av den samlede kompetansen i revisjonen og sekretariatet. Prosessen sikrer også et godt grunnlag for kontrollutvalgets prioriteringer med en rimelig ressursbruk. Prosessen bidrar også til at planarbeidet blir politisk forankret og synliggjør samtidig kontrollutvalgets rolle som kommunestyrets kontrollorgan.

Sekretariatet vil derfor anbefale at kontrollutvalget slutter seg til den skisserte prosessen og bestiller en risiko- og vesentlighetsvurdering for eierskapskontroll fra Revisjon Midt-Norge. Ressursbruken skal ses i sammenheng med ressursbruken til risiko og vesentlighetsvurderinger for forvaltningsrevisjon.

Oppfølging av sak 08/23 - Rapport etter tilsyn med kommunalt beredskap

Behandles i utvalg	Møtedato	Saknr
Kontrollutvalget i Tolga kommune	05.02.2024	03/24
Saksbehandler	Torill Bakken	
Arkivkode	FE-033, TI-&58	
Arkivsaknr	23/91 - 3	

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar kommunens oppfølging av tilsynsrapporten vedrørende kommunal beredskap og helseberedskap til orientering.

Vedlegg:

- Oppdatert plan for lukking av avvik

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget behandlet den 06.02.23 statsforvalterens rapport etter tilsyn med kommunal beredskap og helseberedskap i Tolga kommune 2022 hvor det var avdekket fem avvik. Kontrollutvalget ba om en orientering i fra kommunedirektøren på bakgrunn av avvikene beskrevet i rapporten og fikk under behandlingen en redegjørelse i fra kommunedirektøren. Hun gikk videre igjennom en oversikt som viser avvikene, hvordan avvikene skal følges opp, frist for lukking og ansvarlig.

Kontrollutvalget fattet følgende vedtak:

Kontrollutvalget tar tilsynsrapporten vedrørende kommunal beredskap og helseberedskap til orientering.

Oversikten over oppfølgingstiltak oversendes sekretariatet som sørger for oppfølging etter 15. oktober 2023.

Sekretariatet har innhentet en oppdatert plan for lukking av avvik som legges fram for kontrollutvalget.

Vurdering:

Kontrollutvalget kan ta redegjørelsen til orientering, men må på bakgrunn av det som kommer fram under behandlingen vurdere om det er behov for ytterligere informasjon eller oppfølgingen av saken.

Kontrollutvalget tar kommunens oppfølging av tilsynsrapporten vedrørende kommunal beredskap og helseberedskap til orientering.

Oppfølging av tilsyn med kommunal beredskap og helseberedskap i Tolga kommune - (5. sept og 25. okt 2022)

Plan for å lukke avvik

AVVIK	BESKRIVESLE AV Å LUKKE AVVIKET	FRIST	ANSVARLIG	Status pr 23/1-24
Avvik 1 Tolga kommune har ikke et system for opplæring som sikrer at alle som er tiltenkt en rolle i kommunens krisehåndtering har tilstrekkelige kvalifikasjoner (forskrift om kommunal beredskapsplikt § 7)	I det pågående arbeid med kompetanseplan, vil det framkomme hvordan kompetanse- og bemanningsutvikling systematisk sikres	Arbeidet med kompetanseplan pågår Ny frist juni -2024	Kommunedirektør og personalsjef Kommuneoverlege	Overordnet kompetanseplan er i slutfasen Kompetanseplan i sektor Velferd er ok og operativt Opplæring i krisehåndteringsverktøyet RAYVN gjennomført (hele kriseledelsen)
Avvik 2 Tolga kommune har ikke gjennom ROS-analyse for helse- og omsorgstjenesten skaffet seg oversikt over hendelser som kan føre til ekstraordinær belastning for virksomheten, virksomhetens ansvarsområde og lokale forhold som innvirker på virksomhetens sårbarhet (forskrift om krav til beredskapsplanlegging mv. § 3, jf. Helseberedskapsloven § 2-2)	Arbeid med ny oppdatert ROS-analyse for helse- og omsorgstjenesten igangsettes	Ny frist mai-2024	Kommunedirektør og kommunalsjef Velferd Kommuneoverlege	ROS Miljørettet helsevern (avvik 3) inngår som en del av en overordnet ROS analyse i helse og omsorg Under arbeid
Avvik 3 Tolga kommune har ikke gjennomført en ROS-analyse av faktorer i miljøet som kan ha negativ innvirkning på befolkningens helse, inkludert biologiske hendelser, som grunnlaget for beredskapsplanleggingen (forskrift om miljørettet	Arbeid med ROS-analyse for miljøhendelser igangsettes	OK 16.Okt 2023 KB	Kommunedirektør og seniorrådgiver Kommuneoverlege	Gjennomført

helsevern § 5 første ledd, jf. Folkehelseloven §§ 5 og 8, og smittevernloven § 7-1)				
Avvik 4 Helseberedskapsplanen i Tolga kommune er ikke bygd på avdekket risiko og sårbarhet, og omfatter ikke prosedyrer for ressursdisponering og omlegging av drift som sikrer nødvendig tjenesteytelse ved hendelser knyttet til avdekket risiko og sårbarhet (forskrift om krav til beredskapsplanlegging §§ 3 og 4, jf. helseberedskapsloven § 2-2, og helse- og omsorgstjenesteloven § 5-2)	Revisjon og oppdatering av helseberedskapsplanen hvor det framkommer; - prosedyrer for ressursdisponering og omlegging av drift som sikrer nødvendig tjenesteytelse ved hendelser knyttet til avdekket risiko og sårbarhet Planen knyttes opp mot ny ROS –analyse helse – og omsorgstjenesten (avvik 2)	Ny frist mai-24	Kommunedirektør Kommunalsjef Velferd Kommuneoverlege	Helseberedskapsplanen utarbeides med bakgrunn i ROS-analysen (avvik 2) Under arbeid
Avvik 5 Tolga kommune har ikke utarbeidet en beredskapsplan for miljørettet helsevern, som inneholder nødvendige tiltak for å forebygge, håndtere og begrense helsekonsekvenser ved en miljøhendelse (forskrift om miljørettet helsevern § 5, jf. folkehelseloven §§ 5 og 8)	Utarbeide beredskapsplan for miljørettet helsevern med nødvendige tiltak; for å forebygge, håndtere og begrense helsekonsekvenser ved en miljøhendelse Planen baseres på/tar utgangspunkt i ROS-analysen(avvik 3)	Forebygging/tilsyn OK 29. nov 2023 KB Hvordan håndtere og begrense helsekonsekvenser ved en miljøhendelse må bli en del av Helseberedskapsplanen . KB	Kommunedirektør Kommunalsjef Velferd og seniorrådgiver Kommuneoverlege	Gjennomført og er en del av den overordnede Helseberedskapsplanen(a vvik 4)

Kontrollutvalgets årsrapport 2023

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tolga kommune

Møtedato

05.02.2024

Saknr

04/24

Saksbehandler Torill Bakken

Arkivkode FE-033, TI-&14

Arkivsaknr 24/67 - 1

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget slutter seg til forslag til årsrapport 2023 og legger saken frem for kommunestyret med følgende innstilling:

Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsrapport 2023 til orientering.

Vedlegg:

- Årsrapport 2023

Saksopplysninger:

Kontrollutvalgets sekretariat har utarbeidet forslag til årsrapport for kontrollutvalget i Tolga kommune, der vi har oppsummert aktiviteten i kontrollutvalget i 2023. Kontrollutvalget vedtar sin endelige årsmelding på bakgrunn av utsendt administrativt forslag, samt eventuelle egne innspill i møtet den 05.02.24.

Kontrollutvalget er kommunestyrets eget kontrollorgan og skal forestå den løpende kontrollen med kommunen og kommunens virksomhet på vegne av kommunestyret. Utvalget rapporterer sine saker til kommunestyret løpende gjennom året, men for å oppsummere foregående års aktivitet og for å gi kommunestyret et innblikk i kontrollutvalgets virksomhet, utarbeider kontrollutvalget sin egen årsmelding som legges frem for kommunestyret til orientering.

Kommunestyret har til enhver tid, men kanskje særlig i tilknytning til behandlingen av årsrapporten, anledning til å komme med synspunkter knyttet til kontrollarbeidet i kommunen.

Kontrollutvalgets arbeid krever et nært og godt samarbeid med kommunestyret, administrasjonen, revisjonen og sekretariatet, hvor formålet er å bidra til en velfungerende forvaltning og tillit til kommunen.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat anbefaler kontrollutvalget å oversende årsrapporten til kommunestyret til orientering.

Konsek
TRØNDELAG IKS Kontrollutvalgenes sekretariat

Kontrollutvalgets
årsrapport 2023

Tolga kommune

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse

1.	Innledning	2
2.	Om kontrollutvalget, mandat og sammensetning	2
2.1	Kontrollutvalgets sammensetning	2
2.2	Reglement for kontrollutvalget	3
2.3	Rammer for utvalgets arbeid	3
2.4	Kontrollutvalgets ressurser	4
3.	Lovpålagte oppgaver	4
3.1	Regnskapsrevisjon	4
3.2	Forvaltningsrevisjon	5
3.3	Eierskapskontroll	5
3.4	Påse-ansvar overfor revisor	5
4.	Annet arbeid i utvalget	6
4.1	Samordning av kontroll	6
4.2	Andre saker	6
4.3	Virksomhetsbesøk	6
4.4	Opplæring og faglig samarbeid	6
5.	Avslutning	6
6.	Vedlegg; Saksliste 2023.....	8

1. Innledning

Årsmeldingen omfatter tidsrommet 1.1.2023 til 31.12.2023. Meldingen gir oversikt over medlemmer og varamedlemmer i kontrollutvalget, møter, opplysning om antall saker, og utvalgets arbeid.

Rammene for kontrollutvalgets arbeid er fastsatt i Kommuneloven, kapittel 23 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon i kommuner og fylkeskommuner.

«Kontrollutvalget er kommunestyrets eget kontrollorgan»

2. Om kontrollutvalget, mandat og sammensetning

Alle kommuner skal ha et kontrollutvalg valgt av kommunestyret
1.Kontrollutvalget er kommunestyrets kontrollorgan, og skal føre løpende kontroll med den kommunale forvaltning.

2.1 Kontrollutvalgets sammensetning

2019-2023

Medlemmer	Verv
Audun Holte	Leder
Toril Eva Steien	Nestleder
Heidi Øien	Medlem
Per Gunnar Bakken	Medlem
Trond Peder Carlsen	Medlem

Heidi Øien satt i kommunestyret denne perioden.

Varamedlemmer

Embret Rønning, Mari Lise Bakken, Anne Lise Lysgård

«Kontrollutvalget er uavhengig og objektivt»

¹ Jf. kommuneloven § 23.1

2023-2027

Medlemmer	Verv
Audun Holte	Leder
Toril Eva Steien	Nestleder
Anne Berit Nordvang	Medlem
Per Gunnar Bakken	Medlem
Einar Hilmarsen	Medlem

Einar Hilmarsen sitter i kommunestyret i denne perioden.

Varamedlemmer

Mari Lise Bakken, Embret Rønning, Anne Lise Lysgård

Kontrollutvalget oppfyller lovkravene til størrelse, representasjon i kommunestyret og kjønnsbalanse.

2.2 Reglement for kontrollutvalget

Reglement for kontrollutvalget ble vedtatt i kommunestyret sak 30/23.

2.3 Rammer for utvalgets arbeid

Kontrollutvalgets hovedoppgave er å føre kontroll med den kommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret, og påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven sørge for at følgende oppgaver blir utført:

- Regnskapsrevisjon – påse at kommunens regnskaper revideres på en betryggende måte, avgi uttalelse om årsregnskapet og påse at revisors påpekninger til årsregnskapet blir fulgt opp.
- Forvaltningsrevisjon – utarbeide plan for forvaltningsrevisjon, basert på risiko og vesentlighetsvurdering, følge og rapportere resultatet til kommunestyret.
- Eierskapskontroll – utarbeide plan for eierskapskontroll og føre kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper, og rapportere resultatet til kommunestyret.
- Vedtak – Påse at vedtak som kommunestyret treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter blir fulgt opp
- Valg av revisjonsordning – kontrollutvalget avgir innstilling om valg av revisjonsordning til kommunestyret og eventuelt innstiller på valg av revisor.
- Budsjett – utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen.

*«Kontrollutvalget
opptrer samlet som et
kollegium»*

*«Kontrollutvalget
bidrar med læring og
forbedring til en best
mulig kommune som
når sine mål, samtidig
som regelverket
etterleves og etiske
hensyn ivaretas.»*

Innenfor disse rammene skal kontrollutvalget utføre kontrollarbeidet på vegne av kommunestyret, for å bidra til god tjenestekvalitet, effektiv ressursutnyttelse og å sikre at politiske vedtak blir fulgt opp.

I tillegg kan kontrollutvalget på eget initiativ, ta opp forhold som kan oppfattes som uønskede eller i strid med mål om en effektiv og forsvarlig forvaltning av kommunens ressurser.

Kommunestyret kan be kontrollutvalget utføre konkrete kontrolloppgaver på sine vegne. Kommunestyret gjorde ikke dette i løpet av fjoråret.

2.4 Kontrollutvalgets ressurser

2.4.1 Sekretariat

Kontrollutvalget har sekretariatsbistand fra Konsek Trøndelag IKS. Selskapet hadde 47 eierkommuner i 2023.

Sekretariatet utreder saker, bistår kontrollutvalget i praktisk tilrettelegging og oppfølging av møter, utarbeider forslag til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, samt følger opp vedtak.

I det løpende arbeidet er sekretariatet bindeledd mellom kontrollutvalget og revisjonsselskap, og utfører oppgaver på vegne av kontrollutvalget.

2.4.2 Revisjon

Kommunen er medeier i Revisjon Midt-Norge SA. Kommunen får levert samtlige revisjonstjenester fra selskapet, som har 53 eierkommuner.

2.4.3 Økonomi

For å kunne utføre sin lovpålagte kontrollfunksjon på en god måte er det viktig at kontrollutvalget er gitt tilstrekkelig med ressurser.

Kontrollutvalget utarbeider årlig forslag til budsjett for kontroll og revisjon. Kontrollutvalgets budsjett for 2023 var på kr 743 000, og inkluderer revisjonshonorar, kr 400 000 og honorar til sekretariatet, kr 228 000. Møtegodtgjørelse til kontrollutvalget utgjorde kr 36 000, mens andre driftsutgifter, som utgifter til kompetanseheving, abonnement osv. var på kr 79 000.

«Kontrollutvalget støtter seg på sitt sekretariat og kommunens revisjon»

3. Lovpålagte oppgaver

3.1 Regnskapsrevisjon

Kontrollutvalget behandler saker om regnskapsrevisjon på flere møter gjennom året. Det er etablert rutiner for orienteringer fra oppdragsansvarlig regnskapsrevisor i forbindelse med avleggelse av revisjonsberetning, samt informasjon om planlegging og status for finansiell revisjon og eventuelle områder det arbeides spesielt med.

Kontrollutvalget behandlet i møte, den 10. 05, sak 13/23, kommunens årsregnskap og årsmelding. Utvalgets uttalelse til årsregnskapet og årsmeldingen ble oversendt kommunestyret med kopi til formannskapet. I sin uttalelse anbefalte kontrollutvalget at kommunes årsregnskap og årsberetning for 2022 i skulle godkjennes slik det forelå.

Kontrollutvalget fikk den 04. 12 i sak 29/23, orientering om revisjonsstrategien for 2023 av oppdragsansvarlig revisor.

Uavhengighetserklæring fra oppdragsansvarlig revisor ble behandlet i samme sak.

Kontrollutvalget behandlet nummert brev nr. 2 i møte 10.05, sak 13/23. Oppfølging av brevet ble behandlet 04.12, sak 31/23.

3.2 Forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal utrede behovet for, planlegge og bestille forvaltningsrevisjoner i kommunen og kommunens selskaper. Resultatene skal rapporteres til kommunestyret. I 2023 behandlet utvalget forvaltningsrevisjonsrapportene:

- Etikk og varsling i kommunen.
- Forvaltningsrevisjon av IKT-sikkerhet og personvern i IKT Fjellregionen (FARTT)

3.3 Eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal føre kontroll med at formålet med eierskapet blir ivaretatt og at eierstyringen er god.

Det ble ikke gjennomført eierskapskontroll i kommunen i 2023.

3.4 Påse-ansvar overfor revisor

Kontrollutvalget skal påse at de formelle kravene til revisor blir overholdt, for eksempel krav til utdanning,andel, uavhengighet og objektivitet. Disse forholdene hviler det et ansvar på revisor å dokumentere, og det er etablert rutiner for at dette skjer.

For å følge opp ansvaret slik det går fram av krav i forskriftene, har kontrollutvalget lagt vekt på en god dialog med revisor og løpende informasjon om det løpende revisjonsarbeidet. For regnskapsrevisjon orienterer oppdragsansvarlig revisor rutinemessig i utvalgets møter.

Når det gjelder forvaltningsrevisjon er dialogen knyttet til den enkelte undersøkelse.

«Kontrollutvalget gjennomfører de undersøkelser de selv måtte ønske»

«Kontrollutvalgets kjerneoppgave er å sørge for den løpende kontrollen med den kommunale forvaltningen på kommunestyrets vegne.»

4. Annet arbeid i utvalget

4.1 Samordning av kontroll

Kommuneloven har gitt fylkesmannen ansvar for å samordne de statlige tilsynsaktører og samordne statlige tilsyn med den kommunale egenkontrollen (forvaltningsrevisjoner). Fra 2020 legger de statlige tilsynsetater ut planlagte og gjennomførte tilsyn i en felles nasjonal tilsynskalender. Kontrollutvalgssekretariatet legger inn bestillinger på forvaltningsrevisjon og gjennomførte rapporter.

Kontrollutvalget får fortløpende orienteringer om tilsynsrapporter som er gjennomført i kommunen av statlige aktører.

Kontrollutvalget gikk igjennom statsforvalterens rapport etter tilsyn med kommunal beredskap og helseberedskap i Tolga kommune 06.02.

4.2 Andre saker

Kontrollutvalget er ikke forpliktet til å behandle andre enn de saker som det får seg forelagt fra kommunestyret, eller der det framgår av revisjonsforskriften. Når det gjelder henvendelser fra andre enn kommunestyret eller revisjonen, må kontrollutvalget selv vurdere om saken hører under utvalgets kompetanseområde og om det vil prioritere saken. Kontrollutvalget kan på eget initiativ be om orienteringer i fra administrasjonen for å ivareta det løpende kontrollansvaret.

Følgende orienteringer er gitt i fra administrasjonen:

- Orientering om beregning og bruk av faktureringsgebyr

4.3 Virksomhetsbesøk

Kontrollutvalget fikk den 04.09 en orientering av barnevernstjenesten i Nord-Østerdal i samarbeid med øvrige eierkommuner.

4.4 Opplæring og faglig samarbeid

Medlemmene i kontrollutvalget har gjennom fjoråret fått tilbud om å delta i opplæring og faglig samarbeid via Konsek Trøndelag, NKRF og Forum for kontroll og tilsyn.

5. Avslutning

Årsrapporten er en oppsummering av årets virksomhet i kontrollutvalget, og utvalgets saker ligger åpent på [sekretariatets hjemmesider](#).

Kontrollutvalget hadde 5 møter i løpet av fjoråret, behandlet 36 saker og sendte 5 saker til kommunestyret for endelig behandling. En fullstendig oversikt over sakene som er behandlet i kontrollutvalget følger vedlagt.

«Offentlighet, innsyn og åpenhet utgjør viktige bærebjelker i et velfungerende demokrati»

«Kontrollutvalget bidrar til økt tillit til kommunen»

En stor del av kontrollutvalgets saksbehandling omfatter lovpålagte forhold. Hvilket fokus kontrollutvalget velger er det i stor grad opp til utvalget å definere.

Kontrollutvalgets arbeid skal bidra til å styrke tilliten til lokaldemokratiet.

Utvalget mener å ha bidratt til dette og vil takke kommunestyret og administrasjonen for samarbeidet.

Tolga, 05.02.2024
Kontrollutvalget

6. Vedlegg; Sakliste 2023

Møtedato	Sakstittel	Saksnr
06.02.2023	Prosjektplan forvaltningsrevisjon etikk og varsling	01/23
06.02.2023	Initiering av virksomhetsbesøk 2023	02/23
06.02.2023	Kontrollutvalgets årsmelding for 2022	03/23
06.02.2023	Referatsaker	04/23
06.02.2023	Eventuelt	05/23
06.02.2023	Godkjenning av dagens protokoll	06/23
06.02.2023	Invitasjon til felles forvaltningsrevisjon av IKT-sikkerhet og personvern i IKT Fjellregionen IKS	07/23
06.02.2023	Rapport etter tilsyn med kommunal beredskap og helseberedskap i Tolga kommune 2022	08/23
10.05.2023	Orientering om beregning og bruk av faktureringsgebyr	09/23
10.05.2023	Reglement for kontrollutvalget	10/23
10.05.2023	Invitasjon til virksomhetsbesøk hos barnevernstjenesten	11/23
10.05.2023	Oppdatering om felles forvaltningsrevisjon i IKT Fjellregionen IKS – Oppstart av prosjekt	12/23
10.05.2023	Årsregnskap og årsberetning 2022 - Kontrollutvalgets uttalelse	13/23
10.05.2023	Referatsaker	14/23
10.05.2023	Eventuelt	15/23
10.05.2023	Godkjenning av dagens protokoll	16/23
04.09.2023	Rapport forvaltningsrevisjon av IKT-sikkerhet og personvern i IKT Fjellregionen IKS (FARTT) –	17/23
04.09.2023	Virksomhetsbesøk barnevernstjenesten i Nord-Østerdal	18/23
02.10.2023	Godkjenning av protokoll fra 4. september 2023	19/23
02.10.2023	Evaluerings av virksomhetsbesøk - barnevernstjenesten	20/23
02.10.2023	Forenklet etterlevelseskontroll 2022	21/23
02.10.2023	Forslag til budsjett 2024 med økonomiplan 2024-2027 for kontrollutvalget	22/23
02.10.2023	Referatsaker	23/23
02.10.2023	Eventuelt	24/23
02.10.2023	Evaluerings av kontrollutvalgets arbeid i valgperioden 2019-2023	25/23
02.10.2023	Godkjenning av dagens protokoll	26/23
04.12.2023	Forvaltningsrevisjon av IKT-sikkerhet og personvern i IKT Fjellregionen (FARTT)	27/23
04.12.2023	Opplæring av kontrollutvalget	28/23
04.12.2023	Revisjonsstrategi for regnskapsåret 2023	29/23
04.12.2023	Engasjementsbrev fra Revisjon Midt-Norge SA	30/23
04.12.2023	Forenklet etterlevelseskontroll 2022 - tilbakemelding i fra kommunedirektøren	31/23
04.12.2023	Forvaltningsrevisjon om etikk og varsling i kommunen	32/23
04.12.2023	Årsplan og møteplan 2024	33/23
04.12.2023	Aktuelle saker for kontrollutvalget	34/23
04.12.2023	Referatsaker	35/23
04.12.2023	Godkjenning av dagens protokoll	36/23

Referatsaker

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tolga kommune

Møtedato

05.02.2024

Saknr

05/24

Saksbehandler Torill Bakken

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/24 - 2

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar referatsakene presentert i møte 5. februar 2024 til orientering.

Vedlegg:

1. Melding om politisk vedtak - Forvaltningsrevisjon om etikk og varsling i kommunen
2. Melding om politisk vedtak - Forvaltningsrevisjon av IKT-sikkerhet og personvern i IKT Fjellregionen (FARTT)
3. Melding om politisk vedtak - Kontrollutvalgets årsplan for 2024
4. Legitimt å gi politiske signaler om hva man legger vekt på
5. Trenger ikke danne et flertall for å få vedtatt et budsjett

Saksopplysninger:

Sekretariatet vil presentere følgende dokumenter som referatsaker:

1. Melding om vedtak- Kommunestyret behandlet den 14.12.23 Rapport om etikk og varsling.
2. Melding om vedtak – Kommunestyret behandlet den 14.12.23 rapport om IKT-sikkerhet.
3. Melding om vedtak – Kommunestyret behandlet den 14.12.23 kontrollutvalgets årsplan for 2024.
4. Bernt svarer: «Kan noen andre enn ordføreren være kommunens rettslige representant?»
5. Bernt svarer: «Kan politikerne pålegge administrasjonen å være en næringsvennlig ja-kommune?»
6. Bernt svarer: «Hva gjør man når man ikke klarer å danne et flertall for budsjettforslaget?»

Konsek Trøndelag lks
Postboks 2564
7735 Steinkjer

Vår ref.
23/10886 - 3

Deres ref.

Saksbehandler
Kari Sundmoen Jordet

Dato
19.12.2023

Forvaltningsrevisjon om etikk og varsling i kommunen

Kommunestyret har i møte 14.12.2023 fattet følgende vedtak 109/23

Forvaltningsrevisjonsrapporten «Etikk og varsling» av 14.11.23 tas til etterretning.
Tolga kommune følger revisors anbefalinger og kommunestyret ber kommunedirektøren om å sikre at:

- Retningslinjene vedtas i kommunestyret. Administrasjonsutvalget kan ikke binde folkevalgte i kommunestyret
- Bierverv omtales
- Informasjon i styrevervregisteret oppdateres
- Ulike sektorer har regelmessig etisk refleksjon
- Varslingsrutinen omtaler muligheten til å varsle til media og via advokat
- Det tydeliggjøres hvordan ansatte kan varsle elektronisk
- Varsling tas opp regelmessig som tema med ansatte

Videre bes kommunedirektøren foreta en vurdering i forhold til:

1. Om e-post er egnet kanal for mottak av varsel
2. Om sjekklisten for varsling er en god veiledning for de ansatte

Kommunedirektøren rapporterer til kontrollutvalget om iverksatte tiltak innen 10.08.24.

Klage på vedtak:

Du har rett til å klage på vedtaket som du har fått melding om.

Klagefristen er 3 uker fra du mottok melding om vedtaket. Dersom du klager for sent, kan vi se bort fra klagen. Du kan søke om å få forlenget fristen.

I klagen må det presiseres hvilket vedtak det klages over, hva som er årsaken til klagen og evt. hvilke endringer som du ønsker. Det bør også opplyses om eventuelle andre forhold som kan ha betydning for klagen. Klagen må undertegnes.

Klagen skal sendes til kommunen, som vil vurdere saken på nytt. Dersom vedtaket opprettholdes helt eller delvis, vil saken bli oversendt til **<felt for utfylling>xxxxx**, som er klageinstans, for endelig avgjørelse.

Du har anledning til å se dokumentene i saken. Du må i tilfelle ta kontakt med oss. Vi vil også kunne gi nærmere opplysninger om framgangsmåten ved klagebehandlingen.

Med hilsen

Kari Sundmoen Jordet
Konsulent innbyggertorg

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Kopi til:
Konsek v/Torill

TOLGA KOMMUNE

Saksframlegg

Vår ref.: 23/10886 - 2	Dato: 05.12.2023	Saksbehandler:
Behandling av saken:		
Saksnr. 109/23	Utvalg Kommunestyret	Møtedato 14.12.2023

Forvaltningsrevisjon om etikk og varsling i kommunen

Kortversjon av saken:

Behandlet i kontrollutvalget i møte 04.12.2023, saknr 32/23

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget skal påse at forvaltningsrevisjon gjennomføres, jf. lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 23-2 punkt c). Forvaltningsrevisjon innebærer å gjøre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger.

Kontrollutvalget bestilte forvaltningsrevisjonen 05.12.22 – sak 35/22 for området etikk og varsling. Prosjektplan ble behandlet i sak 01/23 den 6. februar 2023, hvor problemstillingene og rammene for prosjektet ble fastsatt.

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne forvaltningsrevisjonen på oppdrag fra Tolga kommunes kontrollutvalg i perioden fra april 2023 til november 2023.

Revisors uavhengighetserklæring fulgte som vedlegg til prosjektplanen.

Problemstillinger:

Følgende problemstillinger er besvart i rapporten:

- Har Tolga kommune lagt til rette for å sikre gode etiske holdninger og handlinger i egen organisasjon?
 - Har kommunen oppdaterte etiske retningslinjer?
 - Er de etiske retningslinjene tilgjengelig for ansatte?
 - Er ansatte informert om/gitt opplæring i de etiske retningslinjene?
 - Drøftes etikk og etiske retningslinjer jevnlig på enhetene i kommunen?
- Har Tolga kommune lagt til rette for forsvarlig varsling ihht arbeidsmiljøloven?
 - Har kommunen oppdaterte varslingsrutiner?

- Er varslingsrutinene lett tilgjengelig for ansatte?
- Er det informert om/gitt opplæring i varslingsrutinene til ansatte?

Kommunedirektørens uttalelse:

En foreløpig rapport ble sendt på høring til kommunedirektør i Tolga kommune 26.10.2023.

Revisor mottok høringsuttalelse fra kommunedirektøren i epost av 13.11.2023. Høringssvaret er i sin helhet er vedlagt rapporten i vedlegg to.

Revisors konklusjon:

- Har Tolga kommune lagt til rette for å sikre gode etiske holdninger og handlinger i egen organisasjon?
Revisor konkluderer med at Tolga kommune i noen grad har lagt til rette for å sikre gode etiske holdninger og handlinger i egen organisasjon. Kommunen har utarbeidet etiske retningslinjer, som gjelder for både ansatte og folkevalgte. Retningslinjen er tilgjengelig for alle.

Revisor ser følgende forbedringspotensiale:

- Retningslinjene bør vedtas i kommunestyret. Administrasjonsutvalget kan ikke binde folkevalgte i kommunestyret
- Bierverv bør bli omtalt
- Informasjon i styrevervregisteret bør være oppdatert
- Sørge for regelmessig etisk refleksjon i de ulike sektorene

- **Har Tolga kommune lagt til rette for forsvarlig varsling ihht arbeidsmiljøloven?**

Revisor konkluderer med at Tolga kommune i noen grad har lagt til rette for forsvarlig varsling i henhold til arbeidsmiljøloven. Kommunen har oppdaterte varslingsrutiner, som er lett tilgjengelig for ansatte.

Revisor ser følgende forbedringspotensial:

- Varslingsrutinen bør omtale muligheten til å varsle til media og via advokat
- Tydeliggjøre hvordan ansatte kan varsle elektronisk
- Vurdere om e-post er egnet kanal for mottak av varsel
- Vurdere om sjekklisten for varsling er en god veiledning for de ansatte
- Ta opp varsling regelmessig som tema med ansatte

Revisjonens anbefalinger:

Revisor anbefaler at kommunen har fokus på de svakheter som er avdekket.

Konklusjon:

Sekretariatet er av den oppfatning at Revisjon Midt-Norge SA har avgitt en rapport i tråd med vedtatt prosjektbeskrivelse.

Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget slutter seg til anbefalingen i rapporten og videresender den til kommunestyret for endelig behandling.

Forslag til vedtak:

Forvaltningsrevisjonsrapporten «Etikk og varsling» av 14.11.23 tas til etterretning.

Tolga kommune følger revisors anbefalinger og kommunestyret ber kommunedirektøren om å sikre at:

- Retningslinjene vedtas i kommunestyret. Administrasjonsutvalget kan ikke binde folkevalgte i kommunestyret
- Bierverv omtales
- Informasjon i styrevervregisteret oppdateres
- Ulike sektorer har regelmessig etisk refleksjon
- Varslingsrutinen omtaler muligheten til å varsle til media og via advokat
- Det tydeliggjøres hvordan ansatte kan varsle elektronisk
- Varsling tas opp regelmessig som tema med ansatte

Videre bes kommunedirektøren foreta en vurdering i forhold til:

- Om e-post er egnet kanal for mottak av varsel
- Om sjekklisten for varsling er en god veiledning for de ansatte

Kommunedirektøren rapporterer til kontrollutvalget om iverksatte tiltak innen 10.08.24.

Behandling:

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor deltok via Teams og gikk igjennom en presentasjon om arbeidet med rapporten. Hun svarte på spørsmål underveis. Sekretariatets forslag enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Forvaltningsrevisjonsrapporten «Etikk og varsling» av 14.11.23 tas til etterretning.

Tolga kommune følger revisors anbefalinger og kommunestyret ber kommunedirektøren om å sikre at:

- Retningslinjene vedtas i kommunestyret. Administrasjonsutvalget kan ikke binde folkevalgte i kommunestyret
- Bierverv omtales
- Informasjon i styrevervregisteret oppdateres
- Ulike sektorer har regelmessig etisk refleksjon
- Varslingsrutinen omtaler muligheten til å varsle til media og via advokat
- Det tydeliggjøres hvordan ansatte kan varsle elektronisk
- Varsling tas opp regelmessig som tema med ansatte

Videre bes kommunedirektøren foreta en vurdering i forhold til:

- Om e-post er egnet kanal for mottak av varsel
- Om sjekklisten for varsling er en god veiledning for de ansatte

Kommunedirektøren rapporterer til kontrollutvalget om iverksatte tiltak innen 10.08.24.

Vedtaketts konsekvenser for klima og miljø:

Fondsbehandling:

Råd og utvalg:

Kontrollutvalgets innstilling:

Forvaltningsrevisjonsrapporten «Etikk og varsling» av 14.11.23 tas til etterretning.

Tolga kommune følger revisors anbefalinger og kommunestyret ber kommunedirektøren om å sikre at:

- Retningslinjene vedtas i kommunestyret. Administrasjonsutvalget kan ikke binde folkevalgte i kommunestyret
- Bierverv omtales
- Informasjon i styrevervregisteret oppdateres
- Ulike sektorer har regelmessig etisk refleksjon
- Varslingsrutinen omtaler muligheten til å varsle til media og via advokat
- Det tydeliggjøres hvordan ansatte kan varsle elektronisk
- Varsling tas opp regelmessig som tema med ansatte

Videre bes kommunedirektøren foreta en vurdering i forhold til:

- Om e-post er egnet kanal for mottak av varsel
- Om sjekklisten for varsling er en god veiledning for de ansatte

Kommunedirektøren rapporterer til kontrollutvalget om iverksatte tiltak innen 10.08.24.

Kommunestyret 14.12.2023

Behandling

Kontrollutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt

Vedtak

Kontrollutvalgets innstilling:

Forvaltningsrevisjonsrapporten «Etikk og varsling» av 14.11.23 tas til etterretning.

Tolga kommune følger revisors anbefalinger og kommunestyret ber kommunedirektøren om å sikre at:

- Retningslinjene vedtas i kommunestyret. Administrasjonsutvalget kan ikke binde folkevalgte i kommunestyret
- Bierverv omtales
- Informasjon i styrevervregisteret oppdateres
- Ulike sektorer har regelmessig etisk refleksjon
- Varslingsrutinen omtaler muligheten til å varsle til media og via advokat
- Det tydeliggjøres hvordan ansatte kan varsle elektronisk
- Varsling tas opp regelmessig som tema med ansatte

Videre bes kommunedirektøren foreta en vurdering i forhold til:

- Om e-post er egnet kanal for mottak av varsel
- Om sjekklisten for varsling er en god veiledning for de ansatte

Kommunedirektøren rapporterer til kontrollutvalget om iverksatte tiltak innen 10.08.24.

Konsek Trøndelag Iks
Postboks 2564
7735 Steinkjer

Vår ref.
23/10885 - 3

Deres ref.

Saksbehandler
Kari Sundmoen Jordet

Dato
19.12.2023

Forvaltningsrevisjon av IKT-sikkerhet og personvern i IKT Fjellregionen (FARTT)

Kommunestyret har i møte 14.12.2023 fattet følgende vedtak 108/23

Forvaltningsrevisjonsrapporten IT-Sikkerhet av 06.11.23 tas til orientering. Tolga kommune følger revisors anbefalinger og kommunestyret ber eierrepresentanten for Fjellregionen IKT i samarbeid med kommunedirektøren om å sørge for at selskapet:

1. Iverksetter et arbeid med identifisering av informasjonsverdier, vurdering av trusler og sårbarheter som grunnlag for spesifikke sikkerhetsmål, sikkerhetsstrategi og sikkerhetsorganiseringen. Dette arbeidet kan munne ut i en overordnet plan for IKT og IKT-sikkerhet.
2. Avklare og dokumentere organiseringen av informasjonssikkerhetsarbeidet og være konsekvent i benevnelsen av roller.
3. Vurdere å sikre at rutinen for tilgangsstyring etterleves ved endring og avslutning av arbeidsforhold, herunder også innlevering av kommunens datautstyr.
4. Vurdere behovet for dokumentasjon av IKT-hendelser som grunnlag for evaluering og læring.
5. Utarbeide en plan for hendelseshåndtering og gjenoppretting.
6. Får tilgang til økt kompetanse på cyber-sikkerhet

Eierrepresentanten og kommunedirektøren rapporterer til kontrollutvalget om iverksatte tiltak innen 01.10.24.

Klage på vedtak:

Du har rett til å klage på vedtaket som du har fått melding om.

Klagefristen er 3 uker fra du mottok melding om vedtaket. Dersom du klager for sent, kan vi se bort fra klagen. Du kan søke om å få forlenget fristen.

I klagen må det presiseres hvilket vedtak det klages over, hva som er årsaken til klagen og evt. hvilke endringer som du ønsker. Det bør også opplyses om eventuelle andre forhold som kan ha betydning for klagen. Klagen må undertegnes.

Klagen skal sendes til kommunen, som vil vurdere saken på nytt. Dersom vedtaket opprettholdes helt eller delvis, vil saken bli oversendt til **<felt for utfylling>xxxxx**, som er klageinstans, for endelig avgjørelse.

Du har anledning til å se dokumentene i saken. Du må i tilfelle ta kontakt med oss. Vi vil også kunne gi nærmere opplysninger om framgangsmåten ved klagebehandlingen.

Med hilsen

Kari Sundmoen Jordet
Konsulent innbyggertorg

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Kopi til:
Konsek v/Torill Bakken

TOLGA KOMMUNE

Saksframlegg

Vår ref.: 23/10885 - 2	Dato: 05.12.2023	Saksbehandler: Siv Stuedal Sjøvold
Behandling av saken:		
Saksnr. 108/23	Utvalg Kommunestyret	Møtedato 14.12.2023

Forvaltningsrevisjon av IKT-sikkerhet og personvern i IKT Fjellregionen (FARTT)

Kortversjon av saken:

Saken ble behandlet i Kontrollutvalget i møte 04.12.2023, saknr 27/23.

Vedlegg
Forvaltningsrevisjonsrapport IKT-sikkerhet

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget skal påse at forvaltningsrevisjon gjennomføres, jf. lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 23-2 punkt c). Forvaltningsrevisjon innebærer å gjøre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger.

Rapport for forvaltningsrevisjon for IKT-sikkerhet i IKT Fjellregionen IKS er ferdigstilt og klar til behandling.

Rapporten er bestilt av Tynset kommune og gjennomført som et samarbeidsprosjekt med Tolga, Alvdal og Rendalen kommuner.

Tidligere behandlinger :

Det ble gjennomført et felles møte for kontrollutvalgene i Nord-Østerdal den 14. november 2022, hvor var samordning av kontroll i interkommunale samarbeid var et tema. På bakgrunn av diskusjonen tok Tynset kontrollutvalg initiativ til en felles forvaltningsrevisjon for IKT.

- Sak 07/23 – Tolga takker ja til invitasjonen fra Tynset kontrollutvalg om å gjennomføre en forvaltningsrevisjon i IKT Fjellregionen IKS under forutsetning av godkjente tilleggsmidler fra kommunestyret. Bekreftet i kommunestyret 25.05.23.

- Sak 12/23 - Oppdatering om felles forvaltningsrevisjon og prosjektplan.

Arbeidet ble igangsatt i henhold til plan, og endelig rapport er levert den 6.11.2023. Rapporten ble noe forsinket siden det ble behov for avklaring av hvilken informasjon som kunne være offentlig med tanke på sikkerhetsrisiko. Etter en omarbeiding av rapporten er all informasjon offentlig. Rapport for forvaltningsrevisjonen har vært på høring hos både kommunedirektørene i kommunene og daglig leder i FARTT. Etter høring har faktafeil i rapporten blitt korrigert. Høringssvarene fremgår av del 9 i rapporten, og et er verdt å merke seg at arbeidet med IKT-sikkerhet fra selskapet og i kommunene griper inn i hverandre.

Arbeidet med rapporten:

Den viktigste målsettingen med prosjektet har vært å gi eierkommunene en ekstern vurdering av IKT-sikkerheten hos IKT Fjellregionen IKS (heretter kalt FARTT), samt å komme frem til mulige forbedringsområder som kan gi selskapet.

Forvaltningsrevisjonen har vurdert personvern i relasjon til god informasjonssikkerhet, blant annet ved vurdering av etablerte sikkerhetstiltak, tilgangsstyring og segregering av data. BDO har ikke gjennomført en analyse av FARTT sitt arbeid opp mot personvernlovgivningen utover dette.

Revisjonen har i hovedsak omfattet felles infrastruktur som driftes av IKT Fjellregionen IKS på vegne av kommunene. Revisjonen har ikke omfattet infrastruktur driftet av andre eksterne parter eller av eierkommunene selv.

Revisjonskriterier gir vurderingsgrunnlaget for hva revisjonen skal vurdere opp mot. Denne revisjonen er i hovedsak basert på Norsk Sikkerhetsmyndighet (NSMs) grunnprinsipper for IKT-sikkerhet 2.0. Dette er et sett med prinsipper for hvordan IKT-systemer bør sikres for å beskytte verdier og leveranser.

Rapporten gir en utdyping av hvilke revisjonskriterier det er vurdert mot.

Metodene som er brukt for å svare ut problemstillingene er intervjuer, dokumentgjennomganger, penetrasjonstest og selvstendige analyser. Vurderingskriteriene om hvordan undersøkte forhold avviker fra revisjonskriteriene er kategorisert i : svært stor grad, stor grad, noen grad eller om undersøkte forhold møter i stor grad revisjonskriteriene

Revisors problemstillinger med konklusjoner:

Det er utarbeidet 5 problemstillinger, og revisor har konkludert for hver av de.

1. Styrer selskapet informasjonssikkerheten på en tilfredsstillende måte? Undersøkte forholdene avviker i noen grad fra revisjonskriteriene. Det er et forbedringspotensial knyttet til definering av roller og ansvar knyttet til informasjonssikkerhetsarbeidet, og oppdatering av styrende dokumenter.

2. Blir sikkerhetsrisikoer identifisert og håndtert? Undersøkte forhold avviker i stor grad fra revisjonskriteriene. Selskapet har kartlagt enheter og programvare som er i bruk, men innrullerte klienter i et forvaltningssystem først i 2023. Selskapet har kontroll på identiteter og tilganger på ansatte i kommunene, men det er et forbedringspotensial knyttet til gjestebrukere samt å begrense bruken av høyt privilegerte brukerkontoer. Kvaliteten på gjennomførte risiko- og sårbarhetsvurderinger vurderes å være svak.

3. Blir informasjon og informasjonssystemer beskyttet iht. beste praksis? De undersøkte forhold avviker i stor grad fra revisjonskriteriene. Det er avdekket flere betydelige svakheter i IKT-arkitektur og konfigurering. Selskapet gjør heller ingen sikkerhetsrevisjoner av underleverandører eller test av gjenoppretting og disaster recovery. Rutinene knyttet til sikkerhetskopiering av virksomhetsdata for kommunene synes tilstrekkelig ivaretatt.

4. Hvordan oppdages avvik og mulige trusler mot virksomheten? De undersøkte forhold avviker i noen grad fra revisjonskriteriene. Det er etablert rutiner for sikkerhetsovervåkning og sårbarhetsscanning, men disse omfatter ikke oppfølging av varsler utenfor normal arbeidstid. Videre vurderer revisjonen at FARTT ikke har spesifikk kompetanse for å vurdere og håndtere cyberhendelser på en forsvarlig måte. Det er ikke tidligere gjennomført inntrengingstester.

5. Blir hendelser håndtert på en tilfredsstillende måte? De undersøkte forhold avviker i noen grad fra

revisjonskriteriene. Selskapet har nylig revidert beredskapsplanverket, men handlingsplaner for utvalgte scenarioer virker ikke å være ferdigstilt. Selskapet gjennomfører evalueringer etter øvelser og hendelser, men har ikke rutiner for å gjennomføre tekniske øvelser. Dette gjør selskapet sårbart i håndteringen av nye og ukjente hendelser, ref. erfaringer fra hendelsen som inntraff høsten 2022

Revisjonens anbefalinger:

1. Tydeliggjøre, beskrive og plassere det overordnede ansvaret for informasjonssikkerhet i FARTT.
2. Innføre standard herdeprofiler basert på beste praksis for PCer, servere og mobiltelefoner og innføre sikkerhetskonfigureringer i Microsoft 365 og Azure AD i henhold til beste praksis.
3. Etablere rutiner for sikkerhetsrevisjoner basert på kritikalitet og risiko.
4. Tilknytte seg en leverandør med spesifikk kompetanse innen cybersikkerhet som kan bistå med vurdering og håndtering av varsler og/eller ved cyberhendelser.

Vurdering og konklusjon:

Revisjonen vurderer at FARTT har hatt et økende fokus på IT-sikkerhet, men at det gjenstår vesentlige forbedringer for å kunne stadfeste at FARTT har et tilfredsstillende IKT-sikkerhetsnivå. Gjennomgående for revisjonen er at FARTT har innført forbedringer det siste året, men at det fremdeles er en del avvik sett opp mot NSMs grunnprinsipper for IKT-sikkerhet og anerkjent beste praksis. Disse avvikene innebærer at FARTT og eierkommunene er sårbare for cyberangrep, og at det ved en større hendelse kan ta lengre tid enn nødvendig å oppdage angrepet, begrense og håndtere skadeomfanget, og gjenopprette systemene. Revisjonens vurderinger er baseres på disse hovedfunnene:

- Manglende definering av roller og ansvar knyttet til informasjonssikkerhetsarbeidet
- Det er avdekket flere betydelige svakheter i IKT-arkitekturen og konfigureringen til FARTT.
- FARTT gjør ingen sikkerhetsrevisjoner av underleverandører.
- FARTT har ikke etablert rutiner for å gjennomføre tekniske øvelser. Dette gjør selskapet sårbart i håndteringen av nye og ukjente hendelser.

Sekretariatet er av den oppfatning at BDO AS har avgitt en ryddig og tydelig rapport i tråd med vedtatt prosjektbeskrivelse.

I kommunedirektørens høring kommer det frem at det er en stor grad av samhandling mellom selskapet og kommunes drift for IKT-sikkerheten. Derfor foreslås det at kommunedirektør og eierrepresentant i fellesskap rapporterer om gjennomførte tiltak.

Det anbefales at kontrollutvalget slutter seg til rapporten og innstiller på revisors anbefalinger.

Forslag til vedtak:

Forvaltningsrevisjonsrapporten IT-Sikkerhet av 06.11.23 tas til orientering. Tolga kommune følger revisors anbefalinger og kommunestyret ber eierrepresentanten for Fjellregionen IKT i samarbeid med kommunedirektøren om å sørge for at selskapet:

1. Iverksetter et arbeid med identifisering av informasjonsverdier, vurdering av trusler og sårbarheter som grunnlag for spesifikke sikkerhetsmål, sikkerhetsstrategi og sikkerhetsorganiseringen. Dette arbeidet kan munne ut i en overordnet plan for IKT og IKT-sikkerhet.
2. Avklare og dokumentere organiseringen av informasjonssikkerhetsarbeidet og være konsekvent i benevnelsen av roller.
3. Vurdere å sikre at rutinen for tilgangsstyring etterleves ved endring og avslutning av arbeidsforhold, herunder også innlevering av kommunens datautstyr.
4. Vurdere behovet for dokumentasjon av IKT-hendelser som grunnlag for evaluering og læring.
5. Utarbeide en plan for hendelseshåndtering og gjenoppretting.

Eierrepresentanten og kommunedirektøren rapporterer til kontrollutvalget om iverksatte tiltak innen 01.10.24.

Behandling:

Kontrollutvalget deltok på BDO's presentasjon av rapporten via Teams. Rapporten ble diskutert. Forslag om tilleggspunkt ble lagt fram i møtet. "Sørge for at selskapet får tilgang til økt kompetanse på cyber-sikkerhet." Tilleggspunkt enstemmig vedtatt. Sekretariatets forslag enstemmig vedtatt med tilleggspunkt.

Vedtaketts konsekvenser for klima og miljø:

Fondsbehandling:

Råd og utvalg:

Kontrollutvalgets innstilling:

Forvaltningsrevisjonsrapporten IT-Sikkerhet av 06.11.23 tas til orientering. Tolga kommune følger revisors anbefalinger og kommunestyret ber eierrepresentanten for Fjellregionen IKT i samarbeid med kommunedirektøren om å sørge for at selskapet:

1. Iverksetter et arbeid med identifisering av informasjonsverdier, vurdering av trusler og sårbarheter som grunnlag for spesifikke sikkerhetsmål, sikkerhetsstrategi og sikkerhetsorganiseringen. Dette arbeidet kan munne ut i en overordnet plan for IKT og IKT-sikkerhet.
2. Avklare og dokumentere organiseringen av informasjonssikkerhetsarbeidet og være konsekvent i benevnelsen av roller.
3. Vurdere å sikre at rutinen for tilgangsstyring etterleves ved endring og avslutning av arbeidsforhold, herunder også innlevering av kommunens datautstyr.
4. Vurdere behovet for dokumentasjon av IKT-hendelser som grunnlag for evaluering og læring.
5. Utarbeide en plan for hendelseshåndtering og gjenoppretting.
6. Får tilgang til økt kompetanse på cyber-sikkerhet

Eierrepresentanten og kommunedirektøren rapporterer til kontrollutvalget om iverksatte tiltak innen 01.10.24.

Kommunestyret 14.12.2023

Behandling

Kontrollutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt

Vedtak

Kontrollutvalgets innstilling:

Forvaltningsrevisjonsrapporten IT-Sikkerhet av 06.11.23 tas til orientering. Tolga kommune følger revisors anbefalinger og kommunestyret ber eierrepresentanten for Fjellregionen IKT i samarbeid

med kommunedirektøren om å sørge for at selskapet:

1. Iverksetter et arbeid med identifisering av informasjonsverdier, vurdering av trusler og sårbarheter som grunnlag for spesifikke sikkerhetsmål, sikkerhetsstrategi og sikkerhetsorganiseringen. Dette arbeidet kan munne ut i en overordnet plan for IKT og IKT-sikkerhet.
2. Avklare og dokumentere organiseringen av informasjonssikkerhetsarbeidet og være konsekvent i benevnelsen av roller.
3. Vurdere å sikre at rutinen for tilgangsstyring etterleves ved endring og avslutning av arbeidsforhold, herunder også innlevering av kommunens datautstyr.
4. Vurdere behovet for dokumentasjon av IKT-hendelser som grunnlag for evaluering og læring.
5. Utarbeide en plan for hendelseshåndtering og gjenoppretting.
6. Får tilgang til økt kompetanse på cyber-sikkerhet

Eierrepresentanten og kommunedirektøren rapporterer til kontrollutvalget om iverksatte tiltak innen 01.10.24.

KONSEK TRØNDELAG IKS
Postboks 2564
7735 STEINKJER

Vår ref.	Deres ref.	Saksbehandler	Dato
23/10887 - 3	0de1f99c-e92c-402e-90f2-c995f0adc06e	Kari Sundmoen Jordet	19.12.2023

Kontrollutvalgets årsplan for 2024

Kommunestyret har i møte 14.12.2023 fattet følgende vedtak 110/23

Kontrollutvalgets innstilling:

Årsplan for 2024 godkjennes.

Ordinære møter i kontrollutvalget i 2024 fastsettes slik:

- Mandag 15. januar – regional samling for Konsek Trøndelag sine utvalg i fjellregionen
- Mandag 5. februar
- Mandag 8. april
- Mandag 13. mai
- Mandag 9. september
- Mandag 11. november

Møtene starter kl. 13:30, og gjennomføres fortrinnsvis på møterom Storstua, Tolga kommunehus
Årsplanen oversendes kommunestyret til orientering.

Klage på vedtak:

Du har rett til å klage på vedtaket som du har fått melding om.

Klagefristen er 3 uker fra du mottok melding om vedtaket. Dersom du klager for sent, kan vi se bort fra klagen. Du kan søke om å få forlenget fristen.

I klagen må det presiseres hvilket vedtak det klages over, hva som er årsaken til klagen og evt. hvilke endringer som du ønsker. Det bør også opplyses om eventuelle andre forhold som kan ha betydning for klagen. Klagen må undertegnes.

Klagen skal sendes til kommunen, som vil vurdere saken på nytt. Dersom vedtaket opprettholdes helt eller delvis, vil saken bli oversendt til **<felt for utfylling>xxxxx**, som er klageinstans, for endelig avgjørelse.

Du har anledning til å se dokumentene i saken. Du må i tilfelle ta kontakt med oss. Vi vil også kunne gi nærmere opplysninger om framgangsmåten ved klagebehandlingen.

Med hilsen

Kari Sundmoen Jordet
Konsulent innbyggertorg

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Kopi til:
Konsek v/Torill Bakken

TOLGA KOMMUNE

Saksframlegg

Vår ref.: 23/10887 - 2		Dato: 05.12.2023	Saksbehandler: Siv Stuedal Sjøvold
Behandling av saken:			
Saksnr. 110/23	Utvalg Kommunestyret	Møtedato 14.12.2023	

Kontrollutvalgets årsplan for 2024

Kortversjon av saken:

Behandlet i kontrollutvalgets møte 04.12.2023, saknr 33/23

Saksopplysninger:

Møter i kontrollutvalget holdes på de tidspunkt som er vedtatt av kontrollutvalget selv, eller når kontrollutvalgets leder finner det påkrevd, eller minst 1/3 av medlemmene krever det. Kontrollutvalgets møter holdes for åpne dører i henhold til kommuneloven §11-5. Det foreslås tre møter i første halvår og to i siste halvår.

Det er åpnet for at kontrollutvalget kan gjennomføre fjernmøte dersom det er nødvendig. I hovedsak innkalles til fysiske møter.

Sekretariatet mener at kontrollutvalget har god erfaring med at revisor og innledere kan delta digitalt, og det åpnes for det det kan videreføres i 2024.

For å systematisere kontrollutvalgets arbeid så er det utarbeidet en årsplan som viser hvilken strategi kontrollutvalget har for gjennomføringen av egenkontrollen. Siden det er et nytt kontrollutvalg, så er arbeidet lagt opp i tråd med hvordan kontrollutvalget i Holtålen tidligere har arbeidet. Det legges opp til en gjennomgang av planen slik at utvalget kan tilpasse strategi og planlagte aktiviteter ut fra sine ønsker.

Utkastet må ses på som en skisse over de aktiviteter kontrollutvalget vil ta for seg i løpet av året. Ut over planlagt aktivitet er det løpende vurderinger på behov for orienteringer, behandling av henvendelser og lignende.

Kontrollutvalgets møter har i 2023 vært holdt i Tolga kommunehus, fortrinnsvis på mandager med møtestart kl. 13:30.

Dette er forsøkt å videreføre så langt det er mulig.

Forslag til vedtak:

Årsplan for 2024 godkjennes.

Ordinære møter i kontrollutvalget i 2024 fastsettes slik:

- Mandag 15. januar – regional samling for Konsek Trøndelag sine utvalg i fjellregionen
- Mandag 5. februar
- Mandag 8. april
- Mandag 13. mai
- Mandag 9. september
- Mandag 11. november

Møtene starter kl. 13:30, og gjennomføres fortrinnsvis på møterom Storstua, Tolga kommunehus
Årsplanen oversendes kommunestyret til orientering.

Vedlegg:

Utkast årsplan for 2024

Behandling:

Møtedatoene ble gjennomgått.

Sekretariatets forslag enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsplan for 2024 godkjennes.

Ordinære møter i kontrollutvalget i 2024 fastsettes slik:

- Mandag 15. januar – regional samling for Konsek Trøndelag sine utvalg i fjellregionen
- Mandag 5. februar
- Mandag 8. april
- Mandag 13. mai
- Mandag 9. september
- Mandag 11. november

Møtene starter kl. 13:30, og gjennomføres fortrinnsvis på møterom Storstua, Tolga kommunehus
Årsplanen oversendes kommunestyret til orientering.

Saksvurdering:

Vedtaketts konsekvenser for klima og miljø:

Fondsbehandling:

Råd og utvalg:

Kontrollutvalgets innstilling:

Årsplan for 2024 godkjennes.

Ordinære møter i kontrollutvalget i 2024 fastsettes slik:

- Mandag 15. januar – regional samling for Konsek Trøndelag sine utvalg i fjellregionen
- Mandag 5. februar
- Mandag 8. april
- Mandag 13. mai
- Mandag 9. september
- Mandag 11. november

Møtene starter kl. 13:30, og gjennomføres fortrinnsvis på møterom Storstua, Tolga kommunehus
Årsplanen oversendes kommunestyret til orientering.

Kommunestyret 14.12.2023

Behandling

Kontrollutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt

Vedtak

Kontrollutvalgets innstilling:

Årsplan for 2024 godkjennes.

Ordinære møter i kontrollutvalget i 2024 fastsettes slik:

- Mandag 15. januar – regional samling for Konsek Trøndelag sine utvalg i fjellregionen
- Mandag 5. februar
- Mandag 8. april
- Mandag 13. mai
- Mandag 9. september
- Mandag 11. november

Møtene starter kl. 13:30, og gjennomføres fortrinnsvis på møterom Storstua, Tolga kommunehus
Årsplanen oversendes kommunestyret til orientering.

En lovbestemt fullmakt som kommunestyret ikke kan frata ordfører

Kommunal Rapport 04.12.2023, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan noen andre enn ordføreren være kommunens rettslige representant?

SPØRSMÅL: Kommunen ble saksøkt og dømt, men kommunen påanket dommen. I den videre behandlingen av saken i kommunestyret mente opposisjonen at ordfører i for stor grad talte saksøkers sak og ikke ivaretok kommunens interesser godt nok. De la derfor fram et forslag i kommunestyret om at tre andre representanter skulle være kommunens rettslige representant i den videre behandlingen av saken. Det var blant annet avtalt en kommende rettsmekling.

Har kommunestyret anledning til å fatte et slikt vedtak, så lenge det alltid er «kommunen ved ordføreren» som blir stevnet?

SVAR: Dette er et komplisert og vanskelig spørsmål med flere lag.

Utgangspunktet er bestemmelsen i [kommuneloven § 6–1](#) andre avsnitt der det fastslås at «Ordføreren er rettslig representant for kommunen eller fylkeskommunen og underskriver på kommunens eller fylkeskommunens vegne hvis ikke myndigheten er tildelt andre».

Siste del av det siterte – «underskriver på kommunens [...] vegne» – går på evne til å forplikte kommunen ved avtale eller lignende. Det er en bestemmelse om såkalt «rettslig legitimasjon» – det vil si evne til å binde kommunen også der det ikke foreligger noe gyldig kommunalt vedtak i spørsmålet. Dette er i seg selv et vanskelig og til dels usikkert spørsmål, men er ikke problemstillingen her. Det må avgjøres ut fra den forvaltningsrettslige eller kontraktsrettslige ugyldighetslære, avhengig av disposisjonens karakter. Se nærmere om denne problemstillingen mer generelt ved kompetanseoverskridelser, Markus Hoel Lie, *Kommunalrettslig representasjon*, Oslo 2011, og Oddvar Overå i Overå og Bernt, *Kommuneloven 2018 med kommentarer*, Oslo 2019, s. 107–114 (note 3). Spørsmålet ovenfor går derimot på første del av setningen som er sitert; bestemmelsen om at ordfører er «rettslig representant for kommunen», hva dette innebærer, og om ordfører kan fratas denne oppgaven i den aktuelle ankesaken.

Det er her tale om en lovbestemt fullmakt som kommunestyret ikke kan frata ordfører. Denne funksjonen som rettslig representant og den som underskriver på kommunens eller fylkeskommunens vegne, medfører ikke i seg selv noen kompetanse til å treffe vedtak eller inngå bindende avtale.

Å være «rettslig representant» betyr ganske enkelt å være den «som tar imot forkyndelser og meddelelser» i rettssaker ([domstoloven § 191](#) første avsnitt, jf. [tvisteloven § 2–5](#) første avsnitt).

Tvisteloven § 2–5 er det også en bestemmelse om at den som i denne egenskap er stedfortreder – altså her ordføreren – kan «delegere adgangen til å opptre som stedfortreder til en annen person som er tilsatt i rettssubjektet eller tilknyttet den delen av virksomheten som søksmålet gjelder».

Det betyr at ordfører – men bare ordfører selv – kan utpeke en annen person til å opptre på vegne av kommunen i en rettssak. Men dette er da et delegeringsvedtak – en tildeling av fullmakt til å opptre på *vegne av ordføreren* – noe som forutsetter at den som opptre på vegne av kommunen, kan instrueres av ordfører og skal opptre lojalt overfor de signaler denne gir.

Denne lovbestemte kompetansen til å opptre på vegne av kommunen er altså knyttet til rettssaker. Det som skjer i under rettergangen, bestemmer grunnlaget for og rammene for innholdet av rettens avgjørelser, både når det gjelder gjennomføringen av rettssaken og for rettens dom eller kjennelse.

Ordfører eller annen stedfortreder er bundet av og forventes å opptre lojalt overfor kommunestyrets vedtak og signaler, men det vil ikke være mulig å gjøre innsigelser mot utfallet av en rettssak på det grunnlag at ordfører ikke har opptrådt i ønske med kommunestyrets ønsker.

Dette gjelder også der det blir spørsmål om å avslutte rettssaken med et *rettsforlik*, enten etter reglene om mekling i rettsmøte eller kontakt med partene under sakens gang, etter [tvisteloven § 8-2](#), eller som resultat av rettsmekling etter [tvisteloven §§ 8-3 til 8-6, se § 8-5 nr. 6](#).

Ordfører, eller den som opptrer på vegne av hen, kan inngå et bindende rettsforlik som avslutter saken og får samme virkning som en dom, se [§ 19-12](#). Dette gjelder, sies det i forarbeidene til tvisteloven (Ot.prp. nr. 51, 2004–2005 s. 371), også der det er gitt instruks om ikke å inngå forlik, eller å forelegge forliket for øverste ansvarlige organ: «Blir instruks overtrådt, vil det imidlertid ikke hindre at parten blir bundet av forliket».

Under rettssaken forventes ordfører å opptre lojalt overfor kommunestyrevedtaket som nå overprøves rettslig. Men hen er ikke avskåret fra å gi uttrykk for sitt personlige syn på saken under rettssaken, så lenge hen ikke gir inntrykk av å tale på vegne av kommunestyret. Her vil det da være opp til motparten å innkalle vitner eller på andre måter dokumentere avvikende syn på saken og de faktiske forhold.

Legitimt å gi politiske signaler om hva man legger vekt på

Kommunal Rapport, 15.01.2024, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan politikerne pålegge administrasjonen å være en næringsvennlig ja-kommune?

SPØRSMÅL: Et kommunestyre traff følgende vedtak etter et verbalforslag:

For å få mest mulig effektiv saksbehandling, og redusere gebyrtap i dispensasjonssaker innen plan- og byggesak, skal saksbehandlere følge disse prinsippene:

- a) Kommunen skal ha en utviklingsorientert holdning til private og utbyggere
- b) Kommunen skal være en næringsvennlig ja-kommune
- c) I dispensasjonssaker skal administrasjonen der det innstilles på avslag, og der utvalg for plan og miljø ber om det, levere en delt innstilling, slik at det også leveres en argumentasjonsrekke for innvilgelse av søknaden.

Mitt spørsmål er om dette er i tråd med forvaltningsloven og kommuneloven?

SVAR: Punkt a og b er direktiver fra øverste folkevalgte organ til administrasjonen, om hva det skal legges vekt på når den treffer vedtak plan- og bygningssaker eller avgir innstilling til folkevalgt organ i slike. Det er helt legitimt så lenge det er tale om politiske signaler om hva flertallet i kommunestyret og andre folkevalgte organer vil legge vekt på ved valg av alternativer innenfor det rettslige handlingsrommet for kommunalt forvaltningsskjønn.

Rent praktisk betyr det at de folkevalgte krever at de hensyn det her er tale om, blir presentert og vektlagt i saksutredninger om slike spørsmål. Det betyr ikke at disse hensynene skal tillegges avgjørende vekt i alle saksfremlegg fra administrasjonen i alle saker, og at man skal unnlate å presentere eller foreta en skikkelig drøftelse av hensyn som kan tale mot forslag som fremheves som utviklingsorientert og næringslivvennlig.

Administrasjonen har et selvstendig faglig ansvar for å sørge for en mest mulig fullstendig og balansert fremstilling og drøfting av de hensynene som måtte stå mot hverandre, se [kommuneloven § 13-1](#) tredje avsnitt: «Kommunedirektøren skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet», som gjelder tilsvarende for kommune- eller fylkesråd under parlamentarisk styringsform, [jf. § 10-2](#) første avsnitt, andre setning: «Bestemmelser om kommunedirektøren gjelder på tilsvarende måte for kommunerådet og fylkesrådet hvis ikke noe annet er bestemt i lov». Dette er uttrykk for det generelle prinsippet som kommer til uttrykk i [forvaltningsloven § 17](#) første setning: «Forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes».

I dette ligger ikke noe krav om at fremstillingen i saksfremlegget bare skal være en ren beskrivelse av fakta og argumenter for og imot bestemte handlingsalternativer. Det skal også foretas en kritisk, men lojal, gjennomgang av ulike synspunkter, men denne kan - og vil normalt - ende ut en konklusjon som er et forslag eller innstilling om hvilket handlingsalternativ som bør velges.

Dette valget er i siste instans folkestyrets kjerne; de folkevalgte organenes vedtak springer ut av og bygger på en *avveining* av motstående hensyn, der vekten av hvert av disse er et uttrykk for et *politisk* verdivalg, både når det gjelder hva kommunens arealer skal brukes til og hvordan, og hvilke virkemidler som skal anvendes for å oppnå det man ønsker. De rettslige kravene til saksutredning og beslutningsgrunnlag for kommunale vedtak er krav til fullstendige og korrekte *premisser* for innstilling og vedtak i den enkelte sak, ikke til vedtaket som sådant.

De folkevalgte organene kan gi signaler om hvordan de ser på den avveining som skjer ved slike vedtak, og be om administrasjonen legger særlig vekt på disse i sitt saksfremlegg. Dette

er ønsker som administrasjonen da naturlig vil søke å etterkomme, men de verken må eller kan sette skranker for å legge frem motstående hensyn eller forslag som legger avgjørende vekt på slike, hvis administrasjonen mener disse siste bør være avgjørende her.

De folkevalgte kan altså gi *signaler* om forhold de ønsker skal gis særlig oppmerksomhet i saksfremlegg, men kan ikke gi administrasjonen *pålegg* om hvordan saksfremlegget skal se ut. Et pålegg som det som formuleres i punkt c ovenfor, om at administrasjonen skal utarbeide *en alternativ innstilling* hvis det innstilles på avslag på søknad om dispensasjon, vil i denne form være ulovlig og i strid med bestemmelsene om kommunedirektørens eller fylkes- eller kommunerådets ansvar for saksutredning.

Men det er ikke noe krav at et saksfremlegg skal ende opp en i entydig anbefaling om hva slags vedtak som bør treffes. Kommunestyret eller det faglige utvalget vil kunne gi uttrykk for at de forventer at saksfremlegget fra administrasjonen legger vekt på å gi en balansert fremstilling og drøftelse av de ulike alternativene og viser fordeler og ulemper ved disse, uten å kunne ut i bare én mulig konklusjon.

Men bare to frittstående uavhengige saksfremlegg, kanskje utformet som rent advokatmessige innlegg for ulike alternativer - her innvilgelse av eller avslag på - søknad om dispensasjon - vil ikke være forsvarlig saksbehandling. Det er administrasjonens ansvar å foreta en selvstendig *kritisk sammenstilling* av saksfremstilling og argumentasjon til støtte for de ulike vedtakene, slik at de folkevalgte kan få et best mulig grunnlag for å ta stilling til det som her anføres.

Trenger ikke danne et flertall for å få vedtatt et budsjett

Kommunal Rapport 11.12.2023, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Hva gjør man når man ikke klarer å danne et flertall for budsjettforslaget?

SPØRSMÅL: I disse dager pågår budsjettforhandlinger i landets kommuner, og vi hører om problemer med å samle et flertall for vedtak for 2024. Hva gjør man, og hva kan man gjøre, i en slik situasjon?

SVAR: Årsbudsjettet er grunnmuren og rammen for all virksomhet i kommunen eller fylkeskommunen. Når det er vedtatt, er det, sies det i [kommuneloven § 14-5](#), «bindende for kommunestyret, fylkestinget og underordnede organer». I det ligger at det ikke skal brukes mer penger enn det som er bevilget i budsjettet, og ikke til andre formål enn det som er angitt der. Det eneste unntaket er «utbetalinger som kommunen eller fylkeskommunen har en rettslig plikt til å foreta», med andre ord for å oppfylle lovfestede krav til tjenestene eller rettslig bindende kontraktsforpliktelser.

Ved «den endelige avstemningen» ved behandlingen av forslag til årsbudsjett skal det stemmes over hvert enkelt fremsatt forslag som helhet ([kommuneloven §11-9 siste avsnitt](#)). Det betyr at avstemninger under saksbehandlingen over forslag til enkeltposter bare er «prøvevoteringer» for å kartlegge oppslutningen om disse, uten noen rettslig betydning. Det er bare endelig votering over forslag til årsbudsjettet som helhet som teller.

Som alminnelig regel skal vedtak i kommunale organer treffes «med flertallet av de avgitte stemmene». Det betyr at man må votere over de fremsatte forslagene i en sak hver for seg, og hvis ingen av disse får flertall, har man ikke noe vedtak. ([kommuneloven § 11-9, andre avsnitt](#)). Men kommuner og fylkeskommuner har etter [kommuneloven § 14–3](#) første avsnitt plikt til å treffe vedtak om årsbudsjett før årsskiftet, og det er derfor gitt særlige regler om votering om årsbudsjettet i [kommuneloven § 11–9](#).

I første runde votes det på vanlig måte over hvert enkelt av de fremsatte forslagene til årsbudsjett i sin helhet. Men hvis ikke noen av disse får flertall, holdes en ny votering hvor de folkevalgte må velge mellom de to forslagene som fikk størst oppslutning i første omgang. Det er da ikke adgang til stemme imot begge, og heller ikke til å stemme blankt, se [kommuneloven § 8–1](#) siste avsnitt.

Det betyr at det kan bli vedtatt et budsjett som ikke har tilslutning fra et flertall i kommunestyret eller fylkestinget, men som likevel vil være en bindende ramme for virksomheten i kommunen eller fylkeskommunen i året som kommer hvis ikke det senere treffes vedtak om endring av budsjettet etter de samme reglene.

Dette vedtatte budsjettet binder da både administrasjon og folkevalgte, også kommuneråd eller fylkesråd under parlamentarisk styringsform i hele det kommende år, hvis ikke man klarer å fremskaffe et flertall for endringer som innarbeides i et revidert budsjett.

Aktuelle saker for kontrollutvalget - Innspill til kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tolga kommune

Møtedato

05.02.2024

Saknr

06/24

Saksbehandler Torill Bakken

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/24 - 4

Forslag til vedtak:

Saken legges fram uten forslag til vedtak.

Saksopplysninger:

Hensikten med denne saken er at utvalgets medlemmer kan drøfte og fremme innspill til saker og forhold som kontrollutvalget kan ta tak i, eller diskutere om å få utredet en sak til et fremtidig kontrollutvalgsmøte. Da kan forslag om å sette opp saken fremmes i denne sak.

Eksempel på tema som kan tas opp:

- Deltagelse på kurs/konferanse
- Forhold i kommunen som medlemmene har behov for å drøfte
- Ønske om orientering knyttet til et saksområde fra kommunedirektør eller sekretariatet i et fremtidig møte

Utvalgets medlemmer oppfordres til å si fra om de har noe til saken i starten av møtet.

Godkjenning av dagens protokoll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tolga kommune

Møtedato

05.02.2024

Saknr

07/24

Saksbehandler Torill Bakken

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/24 - 3

Forslag til vedtak:

Møteprotokollen i fra dagens møte i kontrollutvalget den 05.02.24, godkjennes.

Saksopplysninger:

Det anbefales at protokollen gjennomgås og godkjennes etter møtet. Protokollen vil bli offentliggjort på våre nettsider umiddelbart etter godkjenning.

Konklusjon:

Protokollen gjennomgås og godkjennes etter møtet.